

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 grudnia 2018r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grzegorz Tyrka
Protokolant:	Dominika Smyrak

po rozpoznaniu w dniu 12 grudnia 2018r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy I. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek odwołania I. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 21 lipca 2017r. **nr** (...)

z dnia 26 lipca 2017r. **nr** (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 21 lipca 2017r. w ten sposób, że stwierdza, iż przychód osiągnięty przez I. K. w okresie od 1 września 2015r. do

31 grudnia 2015r. nie spowodował zmniejszenie należnej jej renty rodzinnej za ten okres ze względu na przekroczenie kwoty granicznej, i w związku z tym I. K. nie ma obowiązku zwrotu pobranego świadczenia w wysokości 1 671,14 zł (tysiąc sześćset siedemdziesiąt jeden złotych i czternaście groszy);

2. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 26 lipca 2017r. w ten sposób, że stwierdza, iż przychód osiągnięty przez I. K. w okresie od 1 stycznia 2016r. do

31 grudnia 2016r. nie spowodował zmniejszenie należnej jej renty rodzinnej za ten okres ze względu na przekroczenie kwoty granicznej, i w związku z tym I. K. nie ma obowiązku zwrotu pobranego świadczenia w wysokości 5 741,14 zł (pięć tysięcy siedemset czterdzieści jeden złotych i czternaście groszy).

(-) SSO Grzegorz Tyrka

Sygn. akt VIII U 1999/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 lipca 2017r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. dokonał rozliczenia renty rodzinnej ubezpieczony I. K. w związku z osiągniętym przychodem w 2015r. w okresie od dnia 1 września 2015r. do dnia 31 grudnia 2015r. i ustalił, że ubezpieczona pobrała nienależne świadczenie w kwocie 1 671,14 zł.

Decyzją z dnia 26 lipca 2017r. organ rentowy dokonał rozliczenia renty rodzinnej ubezpieczonej w związku z osiągniętym przychodem w 2016r. i ustalił, że ubezpieczona pobrała nienależne świadczenie w kwocie 5 741,14 zł.

Odwołania od powyższych decyzji złożyła ubezpieczona i jednocześnie wniosła o przywrócenie terminu do ich złożenia.

W uzasadnieniu, powołując się na uchwałę Sądu Najwyższego z 7 maja 2008r. II UZP 2/08 ubezpieczona wskazała, że rozliczenie świadczenia rentowego, do którego prawo zostało ustalone wyrokiem sądu i wypłacone po uprawomocnieniu się orzeczenia nie może być rozliczane w trybie art.104 ust.8 pkt 3 ustawy z 17 grudnia 1998r. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołania wniósł o ich odrzucenie, bowiem ubezpieczona odwołania złożyła po upływie terminu przewidzianego do ich wniesienia.

Sąd połączył sprawy do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Postanowieniem z 20 marca 2018r. Sąd oddalił wniosek organu rentowego o odrzucenie odwołań I. K..

Postanowieniem z 25 lipca 2018r. sygn. AUz 252/18 Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił zażalenie organu rentowego od w/w orzeczenia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

wyrokiem z 26 lipca 2016r. Sąd Okręgowy w Gliwicach przyznał ubezpieczonej I. K. prawo do renty rodzinnej od 1 września 2015r.

Wyrokiem z 9 lutego 2017r. sygn. III AUa 1879/16 Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił apelację organu rentowego od wyroku Sądu I instancji.

Wyrok przyznający ubezpieczonej rentę rodzinną został wykonany decyzją organu rentowego z 12 kwietnia 2017r.

Zaskarżoną decyzją z 21 lipca 2017r. organ rentowy dokonał rozliczenia renty rodzinnej ubezpieczonej w związku z osiąganym przychodem w 2015r. w okresie od 1 września 2015r. do 31 grudnia 2015r. Łączny przychód osiągnięty przez ubezpieczoną w w/w okresie wyniósł 17 036,33 zł i przekroczył niższą kwotę graniczną ustaloną dla tego okresu, to jest 10 822,30 zł, łącznie o kwotę 6 214,03 zł.

Organ rentowy wskazał, że osiągnięty przez ubezpieczoną przychód uzasadniał zmniejszenie łącznej kwoty części renty rodzinnej za w/w okres o część kwoty maksymalnego zmniejszenia ustaloną proporcjonalnie do liczby osób uprawnionych do renty rodzinnej, to jest o 1 671,14 zł. Stąd organ rentowy stwierdził, że ubezpieczona pobrała nienależne świadczenie w kwocie 1 671,14 zł i zobowiązał ją do jego zwrotu.

Zaskarżoną decyzją z 26 lipca 2017r. organ rentowy dokonał rozliczenia renty rodzinnej ubezpieczonej w związku z osiągniętym przychodem w 2016r.

Łączny przychód osiągnięty przez ubezpieczoną w 2016r. wyniósł 56 688,14 zł i przekroczył niższą kwotę graniczną ustaloną dla tego roku, to jest 34 054,40 zł, łącznie o kwotę 22 633,74 zł. Organ rentowy wskazał, że osiągnięty przez ubezpieczoną przychód uzasadniał zmniejszenie kwoty świadczenia za 2016r. o kwotę maksymalnego zmniejszenia, to jest o 5 741,14 zł. Stąd organ rentowy stwierdził, że ubezpieczona pobrała nienależne świadczenie w kwocie 5 741,14 zł.

/dowód z: akt ZUS – okoliczności bezsporne /

Sąd zważył, co następuje:

odwołanie ubezpieczonej I. K. zasługuje na uwzględnienie.

Kwestia sporna w rozpoznawanej sprawie sprowadzała się do ustalenia, czy organ rentowy słusznie zobowiązał ubezpieczoną do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń – renty rodzinnej, w związku z przekroczeniem niższej kwoty granicznej przychodu w 2015r. i 2016r. To zaś w pierwszej kolejności wymagało ustalenia czy organ rentowy w ogóle miał podstawy do rozliczenia świadczenia ubezpieczonej w trybie art.104 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2018r., poz.1270). Istotne było więc ustalenie czy wypłacone za okres wsteczny świadczenie rentowe, do którego prawo zostało ustalone wyrokiem sądu, podlega rozliczeniu z uwzględnieniem przychodu osiągniętego w tym wstecznym okresie, czy też rozliczenia świadczenia rentowego można jedynie dokonywać na bieżąco, a więc za okres, w którym świadczenie to było wypłacone.

Zgodnie z art.104 ust.1 ustawy emerytalnej prawo do emerytury lub renty ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu, na zasadach określonych w ust.3 – 8 oraz w art.105, w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust.2 oraz z tytułu służby wymienionej w art.6 ust.1 pkt 4 i 6.

Sąd podziela stanowisko Sądu Najwyższego zaprezentowane w uchwale z 7 maja 2008r. II UZP 2/08, że świadczenie rentowe, do którego prawo zostało ustalone wyrokiem sądu i wypłacone po uprawomocnieniu się tego orzeczenia podlega zmniejszeniu z tytułu osiągnięcia przychodu, o którym stanowi art.104 ust.8 ustawy emerytalnej za okres następujący po ustaleniu prawa do tego świadczenia. Zdaniem Sądu uchwała ta odzwierciedla wyrażoną w Konstytucji zasadę ochrony prawnej oraz pewności prawa.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały wskazał, że dopóki prawo do świadczenia nie zostanie ustalone w decyzji organu rentowego lub orzeczeniu organu odwoławczego, dopóty ubezpieczony nie posiada statusu emeryta lub rencisty (choćby spełniał warunki wymagane do nabycia prawa do świadczenia) i nie jest uprawniony do jego pobierania, chociażby warunki do realizacji (wypłaty) świadczenia zostały spełnione wcześniej. Odnosząc to do art.104 ustawy emerytalnej, należy stwierdzić, że mowa w nim o zmniejszaniu świadczeń rentowych wypłacanych w okresie, w którym rencista osiąga jednocześnie przychód z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego. Dalej, Sąd Najwyższy uzasadniając swoje stanowisko zwrócił uwagę, że Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych obciąża obowiązek ogłoszenia maksymalnych kwot przychodu, jaki może być przez rencistę osiągnięty bez konsekwencji zawieszenia prawa do renty lub zmniejszenia jej wysokości. Konieczność ogłoszenia maksymalnych kwot przychodu oznacza, że jest to niezbędny element instytucji zawieszania i zmniejszania świadczeń. Chodzi o to, aby rencista mógł podjąć właściwą decyzję co do osiągnięcia przychodów w zbiegu z prawem do renty. Inaczej rzecz ujmując, celem wskazanych uregulowań jest umożliwienie renciście dokonania wyboru, czy powróci na rynek pracy poprzez uzyskiwanie przychodów powodujących zawieszenie prawa do świadczenia, czy też będzie pobierał świadczenie rentowe w całości lub w części (po zmniejszeniu jego wysokości) w zbiegu z przychodem osiąganym z innych źródeł. Z realizacją tego prawa związany jest obowiązek zawiadomienia przez rencistę organu rentowego o prowadzeniu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego i złożenia oświadczenia o zamiarze osiągnięcia przychodu niepowodującego zawieszenia ani zmniejszenia świadczenia, powodującego zmniejszenie świadczenia albo powodującego zawieszenie świadczenia oraz wynikające z wykonania tego obowiązku konsekwencje w zakresie wypłaty świadczenia. Osoba nieposiadająca ustalonego prawa do renty takiego wyboru dokonywać nie musi, gdyż będąc nieuprawniona do wypłaty renty świadczenia tego nie pobiera. Odmówienie prawa do renty decyzją organu rentowego powoduje także niemożność dokonania przez ubezpieczonego takiego wyboru, skoro sporne jest samo spełnienie przez niego warunków do nabycia prawa do świadczenia.

Przenosząc powyższe na grunt rozpoznania niniejszej sprawy, Sąd uznał, że skoro ubezpieczonej prawo do renty rodzinnej zostało przyznane wyrokiem Sądu Okręgowego

w G. z 26 lipca 2016r., który uprawomocnił się wskutek oddalenia apelacji organu rentowego i następnie renta rodzinna została wypłacona przez organ rentowy za okres wsteczny, to jest od 1 września 2015r. w drodze decyzji z kwietnia 2017r., to brak było podstaw do zmniejszania tego świadczenia z tytułu osiągnięcia przez ubezpieczoną przychodu w 2015r. i 2016r., gdy ubezpieczona faktycznie w tym czasie nie pobierała świadczenia. Starając się o jego przyznanie w drodze postępowania sądowego i nie będąc pewną wyniku tego postępowania ubezpieczona nie była w stanie w tym czasie dokonać wyboru, czy będzie pobierać świadczenie i zrezygnuje z innego przychodu, czy będzie pobierać rentę po jej zmniejszeniu, czy też w ogóle zrezygnuje z pobierania świadczenia na rzecz uzyskiwania przychodu z innego źródła.

W konsekwencji takiego przyjęcia Sąd uznał, że ubezpieczona nie jest zobowiązana do zwrotu pobranych świadczeń jak w zaskarżonych decyzjach.

Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone decyzje orzekając jak w sentencji.

(-) SSO Grzegorz Tyrka